

NASCHRIFT.

Wegens plaatsgebrek kon mijn artikel, dat ik voor 't November-nummer van dit tijdschrift bestemd had, daarin niet worden opgenomen. Dit geeft mij de gelegenheid eenige regelen tot aanvulling mijner beschouwingen daarbij te voegen, welke voor het onderwerp van belang zijn. Zij stellen den lezer van mijn artikel in staat te zien, dat de crisis, waarin Lancashire's nijverheid verkeert, niet verminderd, maar wel verergerd is en dat in de politiek der Trade-Unions ten opzichte der oorzaken van die crisis geene verandering is gekomen.

Uit het in den loop dezer maand verschenen jaarverslag van den Katoenhandel, over 1891/2 uitgegeven door den heer Thomas Ellison te Liverpool, blijkt duidelijk hoe slecht de toestand der Engelsche Katoennijverheid over dat jaar is geweest. Wel is waar is die toestand ook voor de continentale, ja zelfs voor de Britsch-Indische nijverheid niet gunstig geweest en met uitzondering van de Vereenigde Staten kan men hem algemeen ongunstig noemen; maar het was toch de Engelsche nijverheid, meer dan eenige andere, die de gevolgen van gebrek aan vraag voor katoenen goederen, bij eene steeds dalende katoenmarkt — middling Amerikaansche katoen, bij 't begin van 't seizoen op $4\frac{1}{8}$ pence genoteerd, daalde tot $3\frac{9}{16}$ pence in Maart, eene daling van 26 pCt., om op ruim 4 pence te sluiten — moest ondervinden. De consumtie van katoen nam in Engeland dan ook niet alleen relatief af tegenover die van de andere landen, maar verminderde zelfs absoluut met 6 pCt., terwijl die van het Continent en

van Britsch-Indië stationair bleef en die van Amerika, de zeer belangrijke toename van 9 pCt. aanwijst. Volgens Ellison was de consumtie als volgt:

In balen van 400 Eng. ponden werd versponnen in:

	1891/2.	Proportioneel in percenten.	1890/1.	Proportioneel in percenten.
Groot-Brittanje . .	3.977.000	30.9 pCt.	4 230.000	32.8 pCt.
Continent	4.524.000	35.1 "	4.538.000	35.2 "
Vereenigde Staten	3.225.000	25.1 "	2.958.000	23.0 "
Britsch-Indië . . .	1.142.000	8.9 "	1.154.000	9 0 "
	12.868.000	100 pCt.	12.880.000	100 pCt.

Uit dezen staat blijkt alzoo duidelijk, dat de klachten der Engelsche spinnerij over slechte zaken in 1891—92 zeer gegrond waren. In plaats van dat de lage prijzen voor het artikel de consumtie stimuleerden, nam het verbruik af en op de — altijd belangrijke — voorraden van katoen en garens, die in de fabrieken aanwezig waren, werd een aanzienlijk verlies geleden. Op het Continent was de vraag naar goederen en garens ook wel geringer dan in het vorige jaar — een gevolg van den slechten oogst in 1891 — maar toch naar verhouding beter dan in Engeland en de verliezen op voorraden dus betrekkelijk minder groot. In Engelsch-Indie, waar de oogsten gedeeltelijk mislukt waren en de vraag naar garens uit de Bombay spinnerijen diensgevolge betrekkelijk gering was, bleven de spinners eveneens met groote voorraden garen zitten en hadden zij dus ook geen gunstig jaar. Alleen in de Vereenigde Staten, die bij dure prijzen van granen zeer groote korenoogsten hadden, nam de vraag naar manufacturen zulke proportiën aan, dat fabrikanten en in hun gevolg spinners maanden vooruit hunne productie verkoopen konden en, bij de steeds dalende katoenmarkt, met groot voordeel hunne op levering geslotene verkoopen dekken. Alleen de Amerikaansche katoennijverheid heeft dus reden gehad zich over den gang van zaken in 1891—92 te verheugen, die der overige wereld zal het

lang als een jaar van crisis en ongekend lage prijzen herdenken.

Het is dus niet te verwonderen, dat de katoenspinners van Zuid-Oostelijk Lancashire, welke kennis gegeven hadden het loon in hunne spinnerijen met 5 pCt. te zullen verlagen, op den 5^{den} November hunne bedreiging ten uitvoer brachten en hunne fabrieken sloten. Wel is waar bleven sommige, die ook kennis hadden gegeven, nog aan 't werk; maar dat waren toch slechts uitzonderingen en was vermoedelijk een gevolg van bijzondere omstandigheden. Bovendien beperkten de aan 't werk blijvende spinners meerendeels hunnen werktijd, sommige tot vier, andere tot drie dagen in de week. Op Maandag 14 November werd het getal stilstaande spinnen op 13.500.000 geschat en werkten er van 1.000.000 tot 1.500.000 korteren tijd. Het getal der laatstgenoemde is door eene beslissing der Rochdale spinners nog vrij aanzienlijk vermeerderd en ook dat der geheel stilstaande is nog toegenomen, terwijl het ongetwijfeld nog meer zal toenemen, indien deze week de strijd blijft voortduren zonder uitzicht dat hij spoedig zal worden bijgelegd. Van verschillende zijden zijn pogingen in 't werk gesteld de strijdende partijen te verzoenen, maar zonder succes. De Mayor van Manchester bood o. a. zijn tusschenkomst aan. De «Masters-Federation» verklaarde dat zij bereid was om te onderhandelen, mits de «Operatives-Association» den wensch daartoe te kennen gaf; doch deze verklaarde eenvoudig, dat zij daartoe niet genegen was en van eene bemiddeling volstrekt niet gediend wilde zijn. Haar antwoord luidde: Wij hebben niemand noodig om tusschen ons en de «Masters» te staan. Wij hebben wederzijds gezegd, waarop het staat en nu moet de strijd maar worden uitgevochten. Wanneer wij geslagen worden, zullen wij met de pet in de hand naar de «Masters» gaan en zeggen:» verleent ons weder toegang tot Uwe fabrieken op Uwe voorwaarden. (If we

are beaten, we will go to the Masters cap in hand and say: take us again into your mills on your terms»). Men ziet daaruit, hoe vast de «Trade Unions» op hun stuk blijven staan en hoe weinig kans er is, dat de strijd zal worden bijgelegd vóór een der strijdende partijen is uitgeput. Meer dan 50.000 personen zijn er thans reeds alleen uit de in den strijd direct betrokken fabrieken geheel of gedeeltelijk buiten werk; maar dat is op verre na niet gelijk aan 't getal, dat er indirect in betrokken wordt, indien de strijd voortduurt. Betrekkelijk is de productie van garen in de spinnerijen in verhouding tot het getal arbeiders veel grooter dan het verbruik in de weverijen tot de in deze werkende arbeiders. Op een spinner komen wel vier à vijf wevers. Duurt de strijd dus voort, dan moeten ook vele weverijen het werk geheel of gedeeltelijk staken en wordt het getal buiten werk zijnde arbeiders zeker eenige malen verdubbeld. Thans reeds wordt, ondanks het feit, dat er hoogst aanzienlijke voorraden garen in de spinnerijen in voorraad waren — de werklieden immers beweerden, dat alleen overproductie van garen de oorzaak van den slechten toestand der spinindustrie was — door verscheidene in 't geheel niet of minderen tijd gearbeid. Het is daarom te hopen; dat zulk eene ramp, als de strijd, bij voortdurende gedurende eenigen tijd, zoude worden, van de Lancashire industrie moge worden afgewend. Op het oogenblik, dat ik dit schrijf — 18 November — doet echter niets verwachten, dat hij spoedig geëindigd zal wezen. Veeleer wijst alles op eene verscherping van dien strijd en de eenige troost die men daaruit kan putten, is dat het tijdstip van uitputting voor eene der beide strijdende partijen, ja voor beide, naderbij komt, naarmate het aantal strijders vermeerdert.

Naar mijne vaste overtuiging is het in het ware belang der Lancashire katoennijverheid, dat de werklieden toegeven en zich met 5 percent minder loon tevreden stellen, De positie van de «Master-Cottonspinners» wordt

daardoor wel niet zoodanig verbeterd, dat hunne toekomst voor een tijd lang als verzekerd kan worden beschouwd, maar in elk geval versterkt. Men bedenke — ik vermeldde dit reeds in mijn oorspronkelijk stuk — dat in dezen tijd van groote concurrentie eene kleine vermindering van productiekosten eene markt, die anders verloren dreigt te gaan, voor de Engelsche industrie kan doen behouden en dat in zoodanig geval den arbeiders in vermeerderd werk ten goede komt, wat zij in loon verliezen. De Lancashire katoen-industriëelen hebben waarlijk niet zooveel markten meer, waar zij hunne producten kunnen plaatsen, dat het voor hen eene onverschillige zaak kan zijn of zij er nog een meer verliezen. De leiders der arbeiders beschouwen dit, althans zij beweren dit, als eene onverschillige zaak. In den Manchester Guardian van gisteren wordt in een stuk over den heerschenden strijd medegedeeld, dat de heer Mawdsley, de Secretaris van de «Operatives Association» als zijn gevoelen uitspreekt dat de markt voor grove garens en goederen voor Engeland zoo goed als verloren is, maar dat hem dat geen zorgen baart. Hij wil die gaarne aan de Indische en continentale katoen-industrie overlaten, overtuigd als hij is, dat Engeland in de productie van fijner garen en goederen zijn heil moet zoeken en dat zal vinden. M. i. getuigt dit oordeel van eene onverantwoordelijke lichtvaardigheid. Toegegeven, dat het arbeidsveld voor de Engelsche nijverheid meer ligt in de door den heer Mawdsley aangewezen richting, dit neemt niet weg, dat op dit oogenblik het getal arbeiders in de door hem bedoelde fabrieken, die grover garens en goederen fabriceeren, zeker nog zoo groot is, als dat in de fijn-spinnerijen en weverijen. Hunne toekomst kan dus voor den Engelschen arbeider evenmin als voor den Engelschen fabrikant eene onverschillige zaak zijn. Maar er is meer. De meeste fabrieken, welke thans stilstaan of minder tijd werken, behooren niet tot de klasse

welke de heer Mawdsley als grofspinnerijen en weverijen kan betitelen. Zij behooren meest tot de middensoort-klasse, doch in die middensoort-klasse hellen zij eer over naar de fijnere dan naar de grovere productie en leveren in zoover het bewijs, dat niet alleen de grovere, maar ook de fijnere klassen katoenen garens reeds groot gevaar loopen in den strijd voor het bestaan. Volgens eene calculatie over de winsten van 91 Oldhamsche katoenspinnerijen gedurende het laatste jaar — meest alle de middensoort nummers garen spinnende, overhellende naar de fijne nummers — hebben deze over het laatste jaar slechts gemiddeld 0.35 pCt. rente verdiend over het daarin gestoken kapitaal, dat op 13.000.000 pd. st. geschat wordt. En dat, terwijl in de meeste fabrieken, zeer onvoldoende werd afgeschreven, ook al omdat men anders verliezen moest declareeren en gevaar zou loopen, dat het crediet, waaraan de meesten hunner zoo zeer behoefte hebben, zou worden opgezegd.

Men beschuldige mij niet van partijdigheid in mijne beschouwingen, omdat ik tot de klasse der werkgevers behoor. Persoonlijk heb ik meer voordeel dan schade bij den thans woedenden strijd, omdat hij de Twentsche nijverheid krachtiger maakt door haren hoofd-concurrent dien zij — vooralsnog — heeft, te verzwakken. Maar dit mag mijn oordeel niet beheerschen. Onze nijverheid heeft vaak een harden kamp met Lancashire moeten uitvechten en moet dit nog doen, maar ik heb het altijd gerespecteerd en sympathie voor zijne nijvere, met zooveel aantrekkelijke eigenschappen toegeruste. — alhoewel wat ruwe — bevolking gehad. Haar voorspoed is mij niet onverschillig en evenzeer als ik hoop dat Twenthe's nijverheid nog lang moge vooruitgaan, wensch ik dien vooruitgang toe aan Lancashire.

Enschede, 18 November 1892.

A. L.